

Universitätsbibliothek Wuppertal

**Theokritu eidyllia, tutesti mikra poēmata
hex-kai-triakonta**

Theocritus

Francofurti, 1553

XXXII: Hercvles Leonicida

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-724](#)

THEOCRITI
THEOCRITI HERCVLES
Leonicida.

Eidyllion XXXII.

INCLYTE nubifrago nunc te loue can mus,
Saluator miserorum hominum, durasq; ferentu
Aerumnas uel ab iniustis quos sepe tyrannis,
Aut loca pestiferis uastantibus omnia monstris,
Ceu p^reens aliquis deus ethere missus ab alto
Saluasti, non una aliqua in regione moratus,
Sed quacunq; aliquis uastu patet angulus orbis
Gentibus affl. etis requie p^racen. q; dedisti.
Qui ditem pecorum quandoq; profectus in Elim
Venisti, quo tempore regis sceptra tuebat
Elidis Augeas, cui tot pecorninq; bouriq;
Atq; ouium pingues pascabant millia campos,
Totq; recumbebant uirides armenta per herbas,
Ut uix sufficerent, & pascua uasta iacerent
Plurima, & ipsa simo tellus contexta lateret.
Tunc Hyperionides ingentia munera pactus,
Et decimum tibi quodq; pecus promisit, ut esset
Hec tibi uirtutis certissima præmia merces,
Si stabula egestu purgares tota simeto.
Verum opere exacto, quate deceperit arte,
Quoq; modo tecum deserto patre profectus
Iuerit Augeades Phyleus, aut carmine nostro,
Aut alio quocunq; olim dicetur opinor.
Nunc ut ad hos ipsos pecorosam ueneris Elim
Dicere conanti faueas precor optime diuum.

Liquerat

VLES
I.
date cum mu,
uirasq; frenu
sepe tyramis,
a monstros,
Iesus ab alto
oratus,
ulus orbis
dedisti.
Eius in Elim
uebat
in q;
campos,
per herbas,
cerent
lateret,
pectus,
sit, uieset
erces,

t arte,
fectus
e nosiro,
.r.
ris Elim
diuum.
Liquerat

EIDYLLION XXXII

Liquerat Alcides terram Trazenidos ore,
Sparsus adhuc calido Marathoni sanguine tauri,
Et robusta noua Nemeaei pelle leonis
Corpo tecta gerens, peruenit ad Elida, palmam
Et noua matoris querens certamina pugna.
Iamq; iter accelerans pecorosum, accedere regem,
In loca peruenit quæsta, immensaq; uidit
Agrina, sed non tot numero quo littus arenas
Continet, ut famæ narranti creditit olim.
Hic senior uirides pascens armenta per herbas,
Rustica fingebat tituli, nati pocula dextra,
Molliaq; inductis texebat uimina iuncis.
Hunc ubi confexit Mideatidos heroines
Filius, accedens uerbis affatur amicis:

Salut anno se senex, cuius regionis in ora?
Cuius & hos fecunda greges in pascua ducis?
Nunquid opum fuit hæc Augeæ summa beatiss?
Huic ego plura uiro certe prius esse putabam
Quamque nunc video caprarum armenta boumque
Atq; ouium, certe grex hic cuiuslibet esse
E uulgo potuit, nec clari diuite censu-

Hic te rus loachimus, sequentia
Theocriti sunt.

Hic senior, quod agebat opus cæstumque laborem
Omittens, pastor placido sic reddidit ore:
Omnia liberius quæcumque rogaueris hospes
Expediam, sua Mercurio qui compita seruat

THEOCRITI

Munera gratificans: namq; hunc ex omnibus sumum
Irasci facile & multum coelestibus aiunt,
Si quis forte viatorem contemnat, eundo
Cui sit opus durum pedibus superare laborem.

Non eadem uenient Auges in pascua regis
Præpingues nitidiq; greges, diuersaq; seruant
Inter se loca: namq; alij nascitula ripes
Gramina latiflui tondent Elisuntis ad annem:
Stant alij ad sacras Alhei fluminis undas.
Hi iuga Buprasij circum pecorosa uagantur.
Hi uero, quos ipse uides, hec pabula carpunt.
Non omnes eadem uenient in septa, seorsum
Quilibet è gregibus stabulat: et plurimi quamvis
Sunt armenta gregum, sua sunt tamen omnibus illis
Pascua, sunt etiam semper flor entia circum
Depressas quas Menius efficit ipse paludes.
Præterea dulces ultro päsentibus herbas
Rosida prata ferunt, riguisq; uberrima pratis.
Vnde suum bobus robur succrescit et auget
Corpora cornutis, quibus hic à limite dextro
Est stabulum, quod et ipse uides, nullius egenum
Structuræ, trans ulteriorem fluminis oram,
Quæ stant perpetua platanisci fronde comantes,
Et uiridis ramos folijs oleaster inumbrat.
Hic ubi templatenet sua pastoralis Apollo,
Maximus ille deūn: ne tu ignoraueris hospes,
illuc amplasatis sunt diuersoria nobis
Agricolis, qui iusticia & probitate tuemur

Divitias

EIDYLLION XXXII

Divitias regi immensas, qui semen in agros
Mittimus, & certos per aranda noualia fructus
Quæq; reuersuro quater euerruntur aratro.
Qui loca ruricola fidimus montana ligone,
Et premimus graibis noua torcularia prælis,
Quum matura graues uindemia rettulit æstus.
Tota quidē regio hæc quā cernis, & omnia circum
lugera fructifera ditantia messe colonos,
Omnes hi nemorum saltus, hæc plana uireta
Divitis Augeæ bona sunt, hæc omnia prudens
Posidet Augeas, usq; ad iuga montis aquosi,
Vsq; sub extremas manantes fontibus arces.
Omnia quæ totis nunquam cessanda diebus,
Nos opera exercemus, & arua agroq; colentes
Est æquum facere agricolas dominoq; fideles.
Verum age dic, narq; hinc aliquid tibi forsitan ho
Vtilitatis erit, quibus hoc iam rebus egenis (spes
Venisti) num ne Augeans an forte requiris
Illius è famulis aliquemq; quicunq; sit ille,
Ipse tibi haud dubie quo nomine, qua facie sit
Dixerò: namq; hominū te de genere esse malorum
Haud puto, qui ue malos inter sis natus, ut isthec
Forma decens & honesta satis testatur, & ipsum
Haud scio an hoc rectè dubitem, tales ne deorum
Sunt pueri, si sint pueris hominum collati.
Huic ita respondens natus loue reddidit heros:
Augean certe ò senior, qui regnat Epeis,
Causa uiae fuit, ut uideam: mihi namq; necesse est

THEOCRITI

Conuenisse uirum: quod si nunc ciuibus ille
Præsidet & populum curans æqualia iura
Tractat in urbe manens, tu me deducere mandas
E seruis aliquem, qui de senioribus agros
Hos colat, atq; opera sit non fallente minister,
Qui queat atq; audire loqui opportuna uolentem,
Atq; simul iucunda & cognoscenda referre.
Namq; alias alijs norunt res munere diuina.
Huic senior talis respondens uoce profatur:

Non sine consilio, non hic sine numine diuum
Venisti, tam cuncta tibi sunt protinus hospes
Quis opus est, perfecta: equidem Phœbeia proles
Augeas comitante suo pater hic quoq; thileo
Veni heri, causisq; alijs atq; urbe relicta
Inspecturus opes, quas ex tot pinguisbus agris
Posidet innumeratas, ut regibus esse uidetur
Sanior & seruata domus curantibus ipsi.
Sed nunc tēpus adest, ut nos properemus ad ipsum.
Ipse ego præcedens te ad nostra bouilia ducam,
Haud dubie regem nos inuenienius in illis.
Hec fatus præcedebat, duxitq; sequentem,
Multæ animo secū ipse mouens, quem fulua leonis
Tergora conspiceret, grandisq; insueta pharetræ
Pondera, uenisset quibus hic nouus hospes ab oris.
Iamq; rogaturus que mirabatur ab ipso,
Conuexit uocem, conceptaq; uerba repressit.
Hoc quoq; formidans properantem uocibus ipsum
Compellere uirum, non apto tempore dictis.

Nobis

EIDYLLION XXXII.

Non etenim facile est alienæ noscere mentis
Consilia, & tacito quid pectori sentiat alter.
Ergo propinquantes stabulis, ad septa locati
Cognouere canes, quod odorem nare sagaci,
Aure pedum strepitus sensere, utriusq; subinde
Vastos horrisona latratus uoce dederunt.
Hinc aliunde alius magno incurrere tumultu
In ioue progenitum, coram sene procumbentes
In primos iacuere pedes, caudasq; mouebant
Sicut adulantes blandi tum deniq; saxis
Arreptis ab humo retro fugere ipse coegerit,
Adijcienſq; minas terribat uoce manuq;
Atq; ita latrantum uesana coercuit ora.
Letus ab hoc animo stabuli quod septa tenerent
Sese non praesente, simul, proh Iuppiter, inquit,
Quale hoc esse animal superi uoluere, simulq;
Viuere cum miseric mortalibus ut sapit autem?
Quod si plus etiam forte hoc rationis haberet,
Ut sciret quibus trasci, quibus esse benignum
Conueniat, non quisquam adeo contendat honori
Quadrupedum: nunc iracundum hoc, et nimis acri
Bile tumet, faciliq; est irritabile motu.
Dixit, & ad stabulum pariter uenere profecti.
Flexerat ignuomos prono temone iugales
Phæbus, Atlantiaci subituros aquoris undas,
Tempora decidua ducens extrema diei:
Primus herbosi limquentes grama campi,
Innumerū uenere greges stabula illa petentes,

THEOCRITI

Lanigerarū ouium, & magnorū plena iuuencūm
Corpora, quæ numero nequeas cōprendere, postq;
Post alios alijs subiere, nec agminis illus
Finis erat, denjusq; oculis apparuit ordo.
Non secus ac nubes grauidæ coelostibus undis,
Sepe alias aliæ pellunt, primisq; sequentes
Succedunt, quas siue Noti, siue impetus urget
Threicij Boreæ, quarum numerum ue modum ue
Haudquam expediās, tam nubila plurima uēti
Connoluunt, alijsq; alia imp̄edientibus arcent.
Talis agens armenta fuit prep̄inguita p̄stor,
Innumerosq; greges, quibus oīs cāpus, & omnis
Implebatur ager, nec erant loca nuda uiarum
Præ turba ueniente bouim̄ mugilibus aria
Lata resultabant, spacioſas grandia caulas
Implerunt armenta, suis in ouilibus agnē
Stabant inclusæ: sed erat labor improbus intus
Nec quisquam cessabat, opus qui posset agendo
Exercere aliquod: funes & uincula uaccæ
Iniçiens alius pedibus mulgebatur adhærens,
Matribus ille suis lactentes subiicit agnas.
Aut uitulos auidè dulci de lacte bibentes.
Hic multoram calido fumantem lacte tenebat,
Ille noui preſit coitura coagula lactis.
A uaccis alius tauros abduxit, & intro
Conapulit: Augeas uero bubilia tota
Circumiens opulentum admirabatur honorem,
Cum nato simul & multa uirtute beato

Amphitryos

EIDYLLION XXXII.

Amphitryoniade, regi testante superbas
Divitias, uerum insuperabile peclus habente,
In fractumq; animu, & semper se digna gerentem,
Miratus tamen est hic innumerabile uulgas
Cornuti populi: nec enim quis dixerit uni
Esse uiro tot opes, nec tantas possedisse
Vel bis quinq; alios, quicunq; ex regibus unquam
Forsitan abundarint gregibus: nam maximus olim
Sol dedit hoc nato, quo non praestantius ullum
Munus, honore uiris ut dittior omnibus esset
Quadrupedum, cuiq; ipse greges armentaq; tota
Auxit, & eximis dedit incrementa peculi.
Ista quidem nulli repere in ouilia morbi,
Nulla per armentum contagia, plena laborum
Pascua sunt uacuis, cornuta plena iuuencie
Corpora semper habet, & ab anno semper in annu
Accrescit melius robur, cunctaq; fuerunt
Fœcunda nimis, & uitali robore fultos
Aedebant fetus, quorum pars maxima uaccas
Enixa iacuere, simul per amena trecenti
Errabant saliceta boues, prægrandibus omnes
Cruribus & nigri quidam, iuxtaq; ducenti
Phœnico picti uillos & membra colore.
Omnes hi poterant teneras iam miscēdere uaccas.
Bis sex inde alijs similes candentia cygnis
Corpora, quos Phœbo sacrauerat ipse parenti,
Errabant alijs præstantes robore multo:
Nec tam forma decens fuit ullis de grege toto

EID

THEOCRITI

Cura ipedum, si quidem à reliquis sciuricta tenebat
Pascua, & errabant soli in uiridianibus herbis,
Præ cunctis alijs propria uirtute superbi.
Quòd si progreſſi densis è saltibus tpsi
Nonnunquam in campū petituri armenta ruebāt,
Bella laceſiti primi pugnamq; subibant
Corporibus uastis & magno robore fulti,
Et fremitu horrisono cedemq; & uulnera torua
Fronte mimabantur. quos inter maximus omnes
Viribus & solido præstabat labore multæ
Virtutis Phæton, quem stelle ſape solebant
Dicere Pastores ſimilem, quia lucidus ibat
Incedens alios inter, clarοq; nitebat
Corpore conſpicuus: qui flavi pelle leonis
Conſpecta, mox incurſu ſublatus in ipſum
Irruit Alciden, robustaq; cornua, frontemq;
In latus inclinans: cuius tunc ille prehendens
Cornua lœua manu robusta, & pondere quamuis
Ceruicem ualidam, terra proſtrauit & ipsum
Reppulit inutens humero: ferus ille ualentis
Intendens neruos, ſumma de parte toroſi
Pectoris erectus robustis confiit armis.
Res uero tantas admirabantur agentem
Tam rex Augēas quām forti pectore Phyleus,
Et qui bobus erant custodes fortibus, iſtam
Virtutem tantam & tam fortia facta uidentes
Herculis: at Phyleus, & multo robore preſtans
Amphitryoniades agros & pinguia linquunt

Pascua,

E ID YLLION XXXII.

Pascua, uicinae tendentes alta sub urbis
Mcenia, iamq; uiae popularis prima tenebant,
Exiguum celeri calle m pede conficiens,
Qui per amena ferens loca uitibus obsita duxit
A stabulo, uiridi in sylua, uia cognita paucis,
Hic satus Augea formoso corpore Phyleus
In dextrum uertens humerum caput, atq; sequente
Respiciens summo natum loue, sic prior infit:

Certe equidē de te iamdudū audiuius hospes,
Quod memori subit hic animo, quodq; ipse recor
Nāq; uir Inachijs ad nōs huc uenit ab Argis, (dor.
Flore niteñs etatis adhuc, & gentis Achæ
Littorea ex Helice, qui multos inter Epeos
Dixit, ut Argiuorum aliquis se pretereunte
Perdiderit magna sauum uirtute leonem,
Prodigium & pestem cultos habitantibus agros,
Cui stabulum fuerit sub adeso monte cauatum,
Qualucus Iouis & Nemei est sylua tonantis.
Non tamen hoc meminiſſe, ſacris ne aduenerit Ar
An clarā Tirynthia colens, dites ne Mycenæ. (gis
Sicut ille quidem: ſed et huic genus eſſe ferebat,
Si recte memini, claro de ſanguine Perſei,
Spero non alium niſi te perfirre laborem
Tam durum potuiffe, ex attingentibus aquor
Urbibus: & pellis quæ te tegit iſta leonis
Teſtatur maniſte opus hoc manuum eſſe tuarum.
Nunc age dic primum hoc heros fortissime nobis,
Prorsus ut hoc animo capiam, recte ne ſecus ne

N

THEOCRITI

Augurer, illé ne sis de quo narrauerit hospes
Ille olim nobis Helicensis, & omnia recte
De te credidero; simul hoc narraueris hospes,
Qua nam terribilem consecreris arte leonem.
Vtq; leo Nemees regionem accesserit, undis
Irrigue: nec enim spacium per Achēidos oræ
Talem te reperire feram potuisse putarim.
Et si præcipue cupias uidisse quod illa
Nunquam monstra ferè producat talia, uerū
Horribiles ursas, & aduncis dentibus apros.
Et genus armentis sauvorum triste luporum.
Quapropter quicunq; hæc audiuer loquentem,
Miratos numium memini, tum dicere quosdam,
Ista uiator em mentiri, gratificantem
Immodicæ linguae nimio præsentibus usu.
Hæc dicens medio cessisti tramite Phyleu,
Ut uia sufficiens breuis esset euntibus una.
Talia dicentem natus loue Phylea fortem
Poné sequens, ipse sic est quoq; uoce sequutus:

Augeada Phyleu super his quæ prima requiris
Factus es ad stabulum iam dudum certus opinor.
Nunc sup hoc monstro, q; & hæc audire uolupas
Est tibi, quo sint gesta modo tibi singula dicam.
Non tamen unde profecta loco tam noxia pessis
Venerit, hoc etenim nemo tibi dicere posse
Ex tot Abanteis quicunq; morantur in Argis.
Nos tamen è superis aliquem neglecta uolentem
Ulcisci sacra, conceptum effudisse furorem.

Conijcie

EIDYLLION XXXII.

Coniūciebamus, super arua Phoronidis ore.
Omnes Pisæ squidem regionis alumnos
Infestabat atrox raptu leo Bembineos
Præcipue, uelut exundans atq; obice rupto
Omnia qui sternit torrens: hi nanc; propinqui
Damna nouæ patiebantur lugubria clavis.
Hoc igitur mihi principium iubet esse laborum
Eurystheus certamen, & hec me maxima prima
Sternere monstra manu tumido ferus imperat ore.
Ipse manu capiens properanti flexible cornu,
Et uacuam pharetram, quam telis inde replui
Digrediens, longanq; suo cum robore clauam,
Et bene compactum, uiridi truncum ex oleastro,
Ipse ego, quam sacro diuis Heliconē repertum
Cum densis totum radicibus inde reuulsi,
Iamq; ubi contigeram diri sera lustraleonis,
Corripiens arcus ad neruum torta reduxi
Cornua, & imposui seu lita tela ueneno,
Circumquaq; tuens oculis, si forte leonem
Affererem prius horrendū, quām me ille uideret.
Et iam tempus erat summi quo partibus a quin
Solis erat spaciū cursu ab utrisq; relictum.
Nulla uidebantur uestigia ducere in anerum,
Rugitus uox nulla meas peruenit ad aures,
Nulli homines usquam, nec q; grege pascua seruēt,
Nec qui rura colant, durosc; laboribus agros
Inter arent uersis mandantes semina sulcis,
Qui possunt aliquid mihi respondere roganti.

Coniūcie

THEOCRITI

Sed procul esse timor caulasq; tenere coëgit
Pallidus agricolas, & aentes pascua bubus.
At non antè ego frondosum perquirere montem
Cessaui, quād de propria uirtute periculum
Fecissem: quando ecce suum subiturus in antrum
Incessit leo, crudus carne & sanguine, & ora
Squalidus, horrendum uariarum cæde ferarum
Pectus habens, faciemq; informe cruentis auara
Lambebat lingua mentum, tunc ipse latebam
Syluarum densis sub opaca frondibus umbra,
Obseruans humili frondosi è uertice collis
Eum prætergrederetur, ut autem uenit, euntis
In latus emisi iaculum, sed mane, sinistrum.
Nullo etenim duram transagit uulnere carnem,
Conuersa at uiridem cecidit male cuffis in herbā.
Ille caput fuluum & multa iam cæde cruentum
Sustulit à terra stupefactus, & omnia circum
Intentis oculis lustrat loca; rugijs autem
Vociferans, dentesq; simul denudat aperto
Prægrandes rictus, sed in hunc ego missile telum
Mox conieci aliud, quod in qua mente ferebam
Frustratum prius, atq; manu quod inverte fuisse,
Et medium certo confixi uulnere pectus,
Qua sua pulmonis edes sita fertur anhelo.
Sed neq; sic penetrans peruenit ad intima telum
Ossa dolorificum, sed & illud inutile pronos
Ante pedes cecidit: quum tertia tela pararem
Frendens atq; dolens animo missuris, & arcum

Fortius

EIDYLLION XXXII.

Fortius attraherem, uidit me bellua toruis
Inspectans oculis, & longe uerbera caude
Conuoluens circumq; mouens, animoq; parato
Extemplo ruit in pugnam: micat ardua ceruix
Plena furore graui, similes quatit horrida flammis
Ira iubas, curue uelut adductissimus arcus
Extabant scapulae compressus undiq; tortae
Sub latera & lumbos, nec enim secus ac ubi multis
Artibus excellens uir carpentarius, igni
Admouet exiccans caprifici sciibile lignum,
Idq; ubi præualidum conatur flectere in orbem,
Et demum axifris circundare curribus, illi
Disiluit e manibus: sic me leo seuis anhelo
Aggressus saltu petiit, mea membra cruento
Ore uoratus, laeva mox ipse sagittas,
Direptamq; humero duplicum, mea tegmina, uestes
Pretendi, at siccо nodosam robore clauam
Sustollens dextra, ualidoq; interritus ictu
In caput impegi, atq; oleastri ex germe truncum
Immanis fregi duram ceruice leonis.
Corpo deficiens tactam mox ille momordit
Pronus humu, tremuloq; stetit pede nixus, & egrus
Nutabat capite, atq; oculos iam lumine cassos
Obruuerant tenebre, fracti uis tota cerebri
Concussa est: ego iam nimis cruciatibus egrum
Ante dato spatio quam respiret, adurgens
Totus in exanimem insilui pressiis iacentem,
Projiciens arcumq; manu pharetramq; capacem,

THEOCRITI

Aegra premens manibus fusi spiramina collie.
A tergo tenui, ne forsitan unguibus artus
Dilaniare meos posset: tum crura premebam
Posteriora feræ pedibus ualidissima figens
In terram, laterum tota ui fortiter ambas
Comprendens coxas, donec protenta reduxi
Brachia ad ora feræ & uitæ spiracula clausi.
Illi anima in tenuem fugiens evanuit auram,
Plutorusq; domos inamabilis umbra petiuit,
Mox animum mibi cura subit, quibus artibus utens
Detrahicerem densa pelle*nt* ceruice tenacem,
Mortuaq; exanimi nudarem membra leonis.
Magnam sanè operam, non spernendumq; labore,
Postquam nec ferro, nec acuti cuspide faxi,
Nec ligno scindi poterat: mihi talibus autem
Sollicito curis, diuū quis in anxia misit
Pectora, ut in corio rescidendo uterer ipsis
Vnguibus: his igitur detracta pelle leoni
Ipse ego sum demecep*ps* pro tegmine corporis usus
Aduersus duri subeunda pericula Martis.

Hactenus hæc homines populantis & arua gre
Diximus ô Phyleu Nemæi fata leonis. (gesib;
Illius hic finis fuit, hic tulit exitus illum.

THEOCRITI LENAE

seu Bacchæ.

Eidyllion XXXIII.

I Noq; Autonoëq; sororq; duabus Agave
Pomicolor, tres in montem de more cerebant
Pampineos